

RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA

Zadavatel: Obec Staré Křečany
Staré Křečany 39
407 61 Staré Křečany

Zhotovitel: Ivan Hamáček, akademický malíř a sochař
Křišťanova 1678/20
130 00 Praha 3

Obecní úřad Staré Křečany	
JID:	OVK24NI 2401W
Došlo dne	13.8.26 r. 1493
Příloh:	— Přijat: <i>lmt</i>

Předmět: Posouzení stavu sochařské výzdob štítu průčelí zaniklého loveckého zámku
Šternberk v Brtníkách,
Jednotlivé prvky po demontáži ze štítu jsou provizorně uloženy v depozitu
Muzea pošt v Ústí n.Labem, Hrnčířská ul.

Historie původu kamenosochařských a sochařských prvků štítu průčelí loveckého zámku Šternberk v Brtníkách.

Vznik a založení objektu:

Lovecký zámek Šternberk byl vybudován v letech 1771–1772 z iniciativy hraběte Františka Václava ze Salm-Reifferscheidtu, majitele panství Rumburk. Objekt vznikl jako součást rozsáhlé obory určené k chovu vysoké zvěře a k reprezentativním loveckým aktivitám šlechty. Zámek byl pojmenován po manželce stavebníka, Walburze ze Šternberka, což odráží dobovou praxi i reprezentativní charakter stavby.

Architektonicky se jednalo o jednopatrový objekt s mansardovou střechou a výrazným středním rizalitem, jehož dominantou byl štít s plastickou sochařskou výzdobou.

Zámek byl vybudován ve stylu pozdního baroka a klasicismu.

Jako autor projektu je uváděn významný pražský klasicistní architekt Antonín Schmidt, autor řady významných světských i církevních staveb v Praze, který kromě Kounického paláce na Malé Straně a Kostela sv. Jana Nepomuckého na Skalce je též autorem řady církevních staveb v Čechách v období pozdního baroka a klasicismu, na kterých spolupracoval s regionálními staviteli a kamenosochařskými dílnami vysoké profesionální úrovně.

Na Schmidtových stavbách se obvykle opakují prvky typické pro kombinaci pozdního baroka a raného klasicismu, které se objevují i u architektonického návrhu zámku Šternberk: plasticky komponované štíty, volutové nástavce, dynamické siluety, dekorativní a sochařské vrcholové prvky.

Lovecký zámek nebyl běžnou lesní stavbou. Šlo o reprezentativní objekt umístěný do komponované krajiny s oborou, alejemi, rybníkem a doprovodnými stavbami. Takové realizace bývaly zpravidla zadávány kvalitním stavebním a sochařským dílnám.

Vývoj zámku v 18. a 19. století:

Po smrti zakladatele na počátku 19. století přešel objekt na další členy rodu Salm-Reifferscheidt. V průběhu 19. století docházelo k postupnému útlumu jeho původní funkce. Zámek přestal být intenzivně využíván pro lovecké účely a jeho údržba byla omezena. V rámci hospodářských změn byly postupně redukovány i některé doprovodné objekty v areálu obory. Tento vývoj vedl k pozvolnému chátrání stavby, které se prohlubovalo zejména ve druhé polovině 19. století.

Obnova na počátku 20. století:

Na počátku 20. století, přibližně kolem roku 1910, došlo k obnově objektu, iniciované rodem Thun-Hohenstein, který panství převzal.

V rámci této obnovy byla provedena: oprava konstrukcí, úprava fasád a částečné přizpůsobení objektu novému využití.

V 19. a na počátku 20. stol. bylo obvyklé vyztužovat a spojovat prasklé kamenné prvky kovářskými výztužemi a sponami, které byly v součinnosti s korozí zdrojem další destrukce kamene.

Zámek byl následně využíván i k rekreačním účelům, přičemž si částečně zachoval svou původní architektonickou podobu.

Období po roce 1945:

Po druhé světové válce přešel objekt do vlastnictví státu a byl spravován lesním hospodářstvím. Zámek byl nadále využíván převážně k rekreačním účelům, což vedlo k postupným necitlivým zásahům do jeho architektonické podoby i okolního krajinářského řešení. V té době došlo k zjednodušení některých architektonických detailů, demontáži části sochařské výzdoby, úpravám interiéru a narušení původní kompozice areálu.

Degradace a zánik objektu.

V průběhu 80. let 20. století byl objekt již ve zhoršeném technickém stavu, což dokládá i dochovaná fotodokumentace.

Na konci 80. let proběhly stavební zásahy, které nebyly provedeny odborně a vedly k dalšímu zhoršení stavu konstrukcí. Objekt byl následně napaden dřevomorkou a došlo k vážnému narušení jeho statiky.

V letech 1993–1994 byl zámek zbaven památkové ochrany a následně postoupen k demolici.

1. Uložení a identifikace prvků:

Ve výše uvedeném depozitu jsou uloženy kamenosochařské prvky pocházející z průčelí zaniklého loveckého zámku Šternberk v Brtníkách v současné době na celkem 4 z větší části hnilobou poškozených paletách bez mechanické odolnosti doplněných o provizorní dřevěnou konstrukci pro někdejší přístřešek, na povětrnosti (prvky 1, 2, 3, 4). Uložení je nevhodné a podporuje degradaci památky.

Jde o tyto části štítové výzdoby:

1. jelen na levé straně štítu cca 190 x 150 x 60 cm
2. jelen na pravé straně štítu „
3. středová volutová korunní římsa štítu 165 x 50 x 55 cm
4. vrcholová váza štítu 120 x 70 x 48 cm
5. levá voluta 65 x 38 x 46 cm
6. pravá voluta „
7. středový dekor štítu s motivy dubových listů 90 x 75 x 40

Tyto sochařské a dekorativní prvky jsou dílem profesionální kamenosochařské dílny. Dynamické pojetí modelace a způsob provedení dochovaných originálních částí svědčí o dílně na vysoké umělecké úrovni, (např. barokního mistra Ignáce Františka Platzera se kterým A. Schmidt spolupracoval na výzdobě Kounického paláce v Praze na Malé Straně, nebo děčínské Thunovské dílny Brokofů či některé významné dílny z okolí Drážďan).

Materiál zhotovení:

Prvky 1,2, 4,5,6,7 jsou provedeny z jemnozrnného pískovce bělavého odstínu s minimální příměsí železitých složek. Jedná se o kámen homogenní struktury s menší mechanickou odolností ale vzhledem k vysokému obsahu křemičité složky velmi odolný na povětrnosti. Znamé lokality kde se obdobný kámen těžil byli lokality v Praze na Petříně (tzv. Pražsko-mšenský pískovec) a okolí německé Pirny. Přesnou lokalitu by mohl určit doplňující petrografický rozbor.

Lze předpokládat že původní originály byly kolorované přičemž barevnost se vlivem povětrnosti a pozdějších oprav nedochovala.

Současný stav

Na všech částech byly zaznamenány druhotné restaurátorské zásahy a doplňky a potěry z cementových nebo jiných ne zcela kompaktních materiálů a částečné biocidní povlaky.

Jednotlivé prvky vykazují různé stupně degradace v závislosti na původním umístění vlivem povětrnosti, pozdějších oprav, nevhodných zásahů a poškozující manipulace.

Druhy poškození:

- mechanické poškození,
- degradace povrchových vrstev,
- biocidní napadení,
- ztráta modelace,
- koroze kotevních prvků a armatur.
- nekompaktní doplňky a potěry,

3. Popis poškození jednotlivých prvků

1) Jelen – levá část štítu

Prvek vykazuje mechanické poškození a degradaci modelace, zejména v oblasti hlavy, parohů a hřbetu. Povrch je lokálně narušen druhotnými zásahy a degradací pískovce. V zadní části je dochována kovová fixační armatura s povrchovou korozi.

2) Jelen – pravá část štítu

Stav obdobný jako u levého jelena. Dochována je část původní modelace, avšak s výraznými stopami degradace a nevhodných oprav. Přítomny jsou dodatečné armatury hlavy a krku

patrně z důvodu mechanického poškození, též je přítomna degradace kamene a mechanické poškození v oblasti voluty, odlomené předních nohy.

Politování hodné je neodborné doplnění paroží obou Jelenů pravděpodobně v 70. letech 20. stol. při poslední restaurátorské opravě, což je nutno považovat též za poškození památky.

3) Vrcholová korunní římsa - dvouvoluta

Volutový prvek je proveden z středně zrnitého pískovce. V ploše jsou patrné degradované vrstvy materiálu, lokální praskliny a mechanické poškození.

V zadní části byly zaznamenány zbytky kovové armatury signatura.

4) Vrcholová váza

Vrcholová váza je ve větší míře dochována, avšak s lokálními mechanickými poškozeními a degradací povrchu. Místy jsou patrné druhotné tmely, potěry a doplňky.

5-6) Levá a pravá voluta

Oba prvky vykazují drobná mechanická poškození a degradaci pískovce. Dochovány jsou stopy starších oprav a cementových doplňků.

7) Středový štítový dekor s motivem dubových listů

Vyazuje menší mechanická poškození a degradaci povrchové modelace. Lokálně jsou patrné zbytky druhotných povrchových úprav.

Při předběžném restaurátorském průzkumu byly odebrány vzorky kamene pro laboratorní rozbor obsahu solí.

Výsledek rozboru byl negativní, bez výraznější přítomnosti vodorozpusťných krystalizujících solí viz laboratorní rozbor fa. Watrex.

Závěr.

Dochované zdobné prvky štítu průčelí zaniklého loveckého zámku jsou svědectvím o působení projektu Antonína Shmidta, významného pozdně barokního a klasicistního architekta v regionu.

Dochované originální části modelace poškozených částí jsou dokladem že byly vytvořeny profesionální kamenosochařskou dílnou vysoké řemeslné a umělecké úrovně.

Přesun a uložení by mělo být provedeno odborně aby nedošlo k další degradaci památky. Pokud bude na dochovaných částech výzdoby proveden restaurátorský zásah, mohou tyto prvky být využity ke kulturní prezentaci.

Při instalaci v exteriéru je třeba zvolit vhodnou konzervaci kamene.

Návrh restaurátorského zásahu

Rozsah restaurátorského zásahu bude záviset na budoucím způsobu prezentace a umístění jednotlivých prvků.

Předpokládaný postup prací:

- prekonsolidace kamene před transferem
- odborný transfer do chráněného depozitáře nebo dílny,
- očištění povrchu od prachu a mechanických nečistot
- odstranění nevhodných druhotných doplňků,
- hloubková konsolidace degradovaných částí organokřemičitanem,
- ošetření nebo výměna korodovaných armatur,
- doplnění poškozené modelace kompaktilním materiálem,
- odstínová barevná retuš
- závěrečná hydrofobní konzervace v případě umístění v exteriéru

6. Předběžný odhad nákladů

Předběžný odhad nákladů restaurátorského zásahu zahrnuje:

• transfer prvků do depositu či dílny vč. prekonsolidace kamene	37 – 55 000,-
• konsolidace kamene	
• restaurátorské práce,	250.000,-

Přílohy:

- fotodokumentace stavu a stávajícího umístění
- mšeznam fotodokumentace
- protokol laboratorních rozborů
- 1 návrh dokumentační adjustáže pomocí svařených hutních profilů v měř. 1:20
- 2 návrh dokumentační adjustáže na armované betonové konstrukci v měř. 1:20
- 3 návrh dokumentační adjustáže
- 4 návrh dokumentační adjustáže na zděné konstrukci v měř. 1:20 Jeleni + centrální motiv dubového listu
- 5 varianta prvky 3,4,7

V Praze dne 8.6.2026

Ivan Hamáček

restaurátor

IVAN HAMÁČEK
AK. MALÍŘ - SOCHAŘ
KRISTANOVA 2611678
130 00 PRAHA 2

Seznam fotodokumentace
sochařská výzdoba štítu zaniklého loveckého zámku Šternberk v Brtníkách

- 0 – Celková sestava na historické fotografii, prvky výzdoby č. 1–7.
- 1 – Provizorní uložení jelenů č. 1 a 2 a vrcholové voluty č. 3.
- 2 – Provizorní uložení vrcholové vázy č. 4, volut č. 5 a 6 a středového dekoru č. 7.
- 3 – Provizorní uložení volut č. 5 a 6 a středového dekoru.
- 4 – Jelen č. 1, zadní strana.
- 5 – Jelen č. 1, pohled.
- 6 – Jelen č. 1, pohled.
- 7 – Jelen č. 1, originální částí modelace – pohled.
- 8 – Jelen č. 1, přední strana, detail originální modelace.
- 10 – Jelen č. 1, zadní strana, detail hlavy.
- 11 – Jelen č. 1, detail zadní strany.
- 12 – Jelen č. 1, detail paroží.
- 13 – Jelen č. 2, přední strana s částí originální modelace.
- 14 – Jelen č. 2, detail s dodatečnými Fe armaturami.
- 15 – Jelen č. 2, detail s dotčenou železnou výztuhou; detail hlavy.
- 16 – Jelen č. 2, detail hlavy.
- 17 – Jelen č. 2, detail hlavy.
- 18 – Jelen č. 2, detail poškození voluty A a přední nohy.
- 19 – Jelen č. 2, detail poškození.
- 20 – Jelen č. 2, detail poškození.
- 21 – Jelen č. 2, detail poškození voluty.
- 22 – Jelen č. 2, místo odběru vzorků salinity kamene.
- 23 – Vrcholová voluta č. 3, přední strana.
- 24 – Vrcholová voluta č. 3, zadní strana se signaturou.
- 25 – Vrcholová voluta č. 3, místo odběru vzorku salinity.

Informace o zákazníkovi:

Ivan Hamáček
Křišťanová 20/1678
130 00 Praha 3-Žižkov
E-mail: ihamacek@volny.cz
MT: 777 211 673

Akce: Sochařská výzdoba štítu
zaniklého loveckého zámku Šternberk u obce Brtníky.

Objednávka: osobně_18/03

Stanovení obsahu vodorozoustných solí

Vzorek	Cl ⁻ [%]	NO ₃ ⁻ [%]	SO ₄ ²⁻ [%]
J 1_Jelen 1, pod pravým kolenem	0,02	0,01	0,02
2 V_dvouvoluta, levá zadní strana	0,04	0,02	0,04
VA_vrcholový akant, pravá voluta	0,01	0,01	0,03

Výsledky jsou v hmotnostních procentech.

Anionty solí byly stanoveny iontovou chromatografií ve vodném extraktu. Hodnoty uvedené v tabulce jako nulové odpovídají obsahu aniontu < 0,005 %.

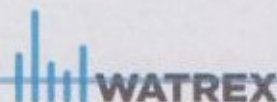
Praha; 26. 03. 2026

Analýzy a vyhodnocení výsledků provedla:

Bc. Zuzana Pospíchalová

WATREX PRAHA, s.r.o.
Drnovská 1112/60
161 00 Praha 6-Ruzyně
IČ: 26142376

Page 1

01.jpg

02.jpg

03.jpg

04.jpg

05.jpg

06.jpg

07.jpg

08.jpg

10.jpg

11.jpg

12.jpg

13.jpg

14.jpg

15.jpg

16.jpg

17.jpg

18.jpg

19.jpg

20.jpg

21.jpg

22 místo odběru vzorku.jpg

23.jpg

24.jpg

25.jpg

26.jpg

27.jpg

28.jpg

29.jpg

30.jpg

31.jpg

32.jpg

33.jpg

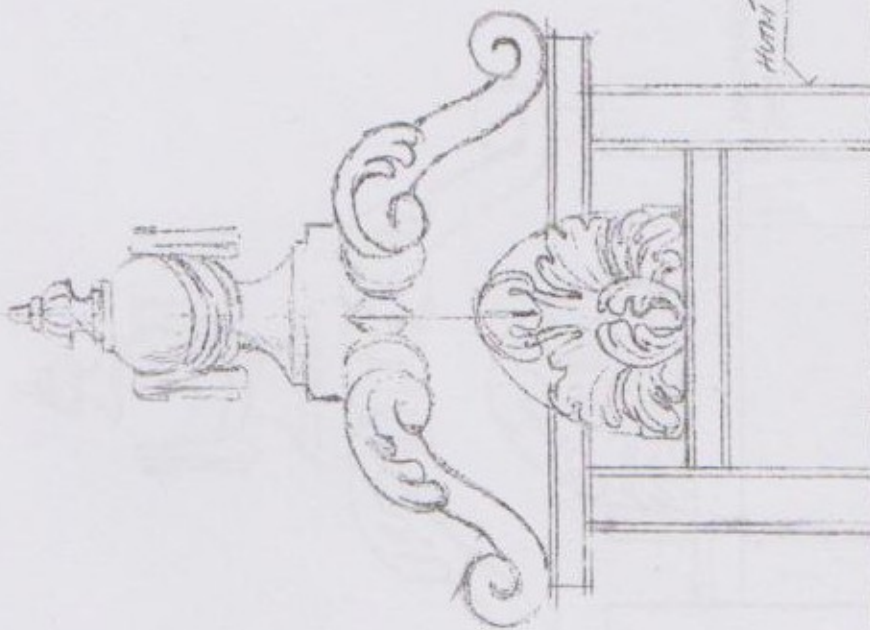

34 místo odběru vzorku.jpg

YH.
2026

9

HER - 1:20(40)

HER - 1:20(40)

REV. 11/10
1:20

MONUMENT
BETWEEN TOWER

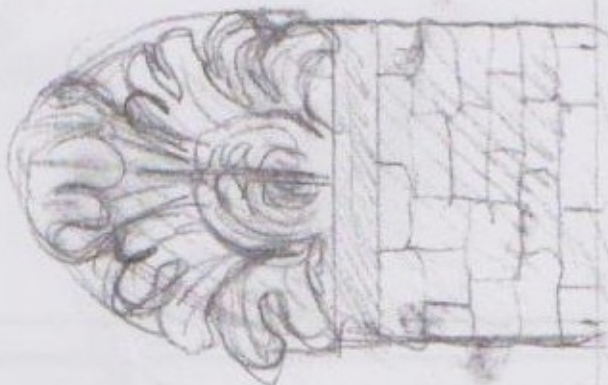
M.
2025

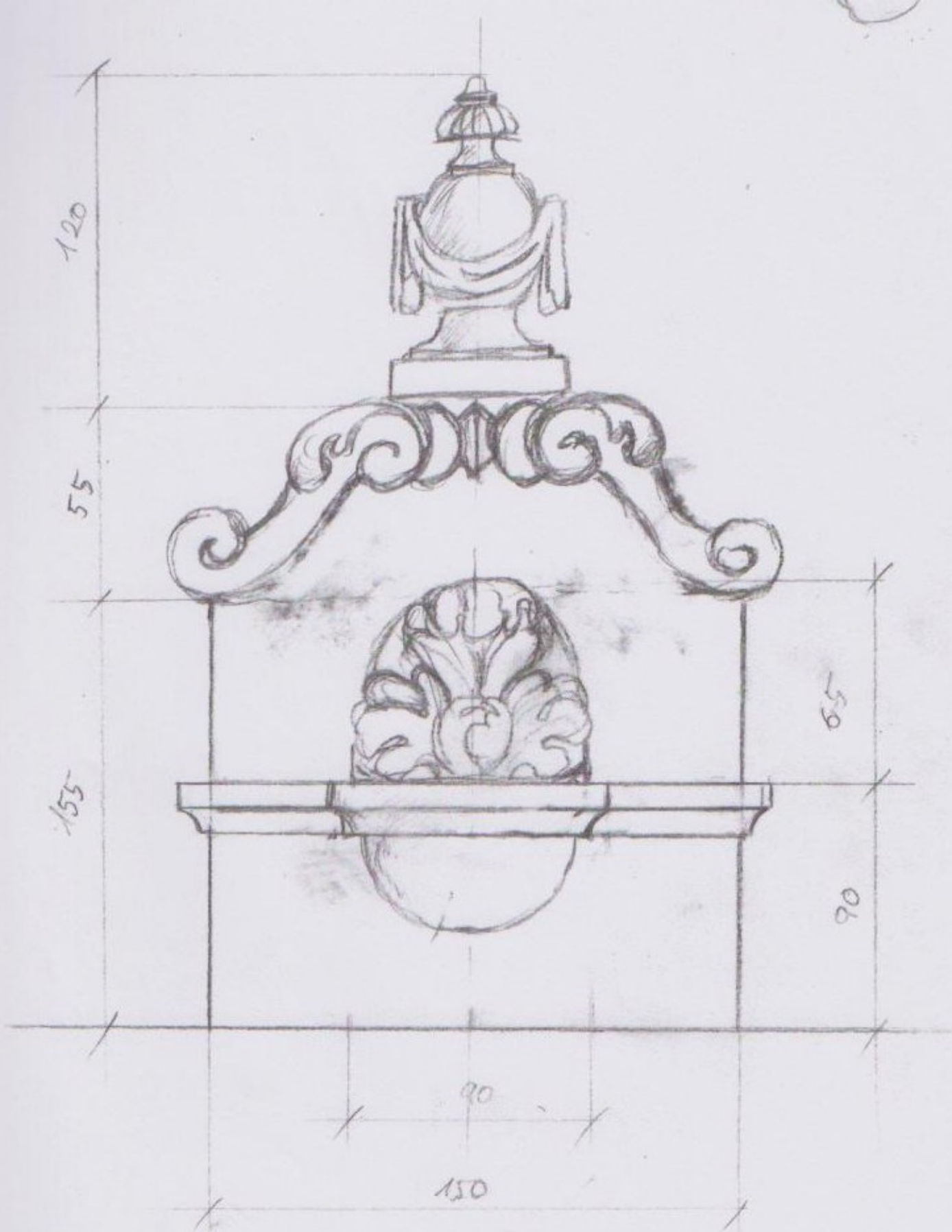
162: -1: 20(40)

208
J. H.

10-1-20

2022
H.